

Datum: 2026-10-28

Ärendenummer: SLK-2026-00750

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

sandra.lennander@regeringskansliet.se

Diarienummer: KN2026/01494

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Generella synpunkter

Göteborgs Stad bedömer att promemorians förslag innebär en moderniserad lagstiftning som stärker kommunernas förutsättningar att bidra till att uppnå de energipolitiska målen. Kommunernas roll i utvecklingen mot ett robust och hållbart energisystem är central och en bra energiplan kan vara till god hjälp vid beslutsfattande. Göteborgs Stad är positiv till att effektdimensionen uppmärksammas.

Göteborgs Stad instämmer i promemorians övergripande syfte och mål och staden bedömer att det nya lagförslaget om kommunal energiplanering innebär visst förtydligande av vad som ska ingå i den kommunala energiplanen, vilket gör den mer användbar. Staden konstaterar att föreskriftsarbetet på många sätt kommer att vara avgörande för att skapa rätt förutsättningar för bra energiplaner. Det gäller inte minst att tydliggöra energiplanernas roll och funktion i relation till andra plandokument såsom nätutvecklingsplaner och översiktsplaner. Vidare vill staden poängtera att frågan om målkonflikten mellan kraven på öppenhet och sekretess också måste hanteras.

Staden bedömer att förslaget bidrar till att stärka energieffektiviteten vid offentlig upphandling och främja användningen av mer energieffektiva produkter och tjänster. Staden anser dock att det är angeläget att den föreslagna lagstiftningen utformas på ett sätt som möjliggör fortsatt användning och inköp av återbrukade produkter samt produkter och material med låg klimatpåverkan. Kraven bör inte utformas så att fokus på energieffektivitet sker på bekostnad av den samlade klimatnyttan.

Göteborgs Stad anser att kostnaderna för framtagande av planerna underskattas och att införandetiden är för snäv.

Detaljerade synpunkter

Krav på aktualitet, rapportering och tidplan för införande

Eftersom föreskrifterna från Energimyndigheten ännu inte finns, blir bedömningen av promemorians förslag osäker. Staden konstaterar att det därför i nuläget är svårt att bedöma vilken typ av dokument energiplanen kommer att bli. Göteborgs Stad framhåller att kommande föreskrifter behöver balansera en tillräcklig detaljnivå för planerna för att säkerställa att dessa blir möjliga att aggregera och på olika sätt jämföra mot att inte driva kostnader genom detaljreglering och begränsa möjligheter

till lokala anpassningar. Vidare anser staden att det är svårt att bedöma vad det kommer att innebära att rapportering ska ske till Energimyndigheten samt att en kommun behöver med en viss frekvens pröva om en energiplan är aktuell. Staden bedömer att det inte medför någon större förändring att energiplanen behöver publiceras på stadens hemsida då nuvarande plan publiceras där.

För kort införandetid

Göteborgs Stad anser att tidplanen för framtagandet av energiplanen enligt det nya lagförslaget är för kort. För att ta fram en kommunal energiplan enligt det nya författningsförslaget krävs ett omfattande underlag. Även om huvuddelen av uppgifterna som behövs redan samlas in genom annan uppföljning inom kommunen eller finns tillgängliga på annat sätt så behöver sammanställning göras.

Denna beredning, stadens beslutsprocesser tillsammans med att planen enligt förslaget ska tillgängliggöras för synpunkter från allmänheten, tar längre tid än de cirka tio månader (från den 1 mars 2027 till den 1 januari 2028) som blir resultatet av tidplanen för införandet av lagförslaget. Staden vill även påpeka att arbetet med att ta fram energiplanen också innebär dialog och en förankringsprocess hos alla som är involverade, vilket är viktigt i det fortsatta arbetet med den beslutade planen.

Göteborgs Stad anser att tidpunkten för när den kommunala energiplanen ska finnas på plats bör relateras till när de fullständiga föreskrifterna från Energimyndigheten finns på plats.

Mer detaljerad styrning och ökade kostnader för kommunen

Göteborgs Stad instämmer i att de nya förslagen kring innehållet i den kommunala energiplanen innebär en mer detaljerad styrning. Staden inser nödvändigheten i att på detta sätt implementera krav som ställs på kommuner och regioner i enlighet med EU- direktiv.

Förslaget innebär att viktiga detaljer i kraven på formen för de kommunala energiplanerna och de uppgifter som behöver rapporteras till Energimyndigheten kommer att utformas i föreskrifter. Göteborgs Stad uppmuntrar Energimyndigheten att föra dialog med kommunerna under arbetet med utformningen av föreskrifter gällande innehåll och format i de kommunala energiplanerna. Detta för att minimera den administrativa bördan och öka kommunernas möjlighet till att styra över hur den lokala energiplaneringen genomförs.

Kostnadsökningen är underskattad

I promemorian föreslås att den kommunala finansieringsprincipen aktualiseras och att ytterligare pengar fördelas till kommunerna till följd av att nya krav på innehåll i den kommunala energiplanen innebär mer arbete och därmed ökade kostnader. Enligt promemorian bedöms endast att två av de nya kraven i den kommunala energiplaneringen kommer att innebära merkostnader för kommunerna, kravet om en värme- och kylplan och samt kravet om rapportering av energianvändning i offentliga organ som kommunen finansierar och administrerar. Enligt förslaget utökas energiplanens innehåll med flera nya områden utöver dessa två områden och detaljeringsgraden i innehållet ökar också.

Göteborgs Stad bedömer att promemorian underskattar kostnader för utökat arbete. Vidare bedömer staden att komplexiteten i framtagandet av energiplanen ökar och att i en kommun av Göteborgs Stads storlek kommer det leda till ökad administration och resursförbrukning utöver vad som beskrivs i avsnitt 8.5 i promemorian.

Nya regler om kommunal energiplanering

Förtydligande av energi som begrepp i energiplaneringen

Enligt förslaget ska en kommun planera och följa upp åtgärder för att främja en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt.

Den kommunala energiplaneringen ska bidra till att efterfrågan på energi möts på både kort och lång sikt, även vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. I förslaget förtydligas att begreppet energi omfattar både el, värme, kyla och andra energibärare (till exempel drivmedel och gas) och att planen ska ta hänsyn till behov av både energi och effekt. Dessutom ska planen inkludera produktion, användning, distribution och lagring av energi. Nytt jämfört med tidigare lag är att effektbehov skrivs ut och att energilagring ska inkluderas.

Göteborgs Stad är positiv till dessa förtydliganden och bedömer att detta är nödvändiga moderniseringar av kraven på energiplaneringen eftersom effekt och lagring är centrala funktioner i dagens och morgondagens energisystem.

Vikten av samarbete med andra aktörer i energiplaneringen

För att ta fram en energiplan där behov av energi möts på både kort och lång sikt kräver samarbete. Staden betonar att Göteborgs Stad inte kan planera sin framtida energiförsörjning enbart genom att ta hänsyn till systemet inom staden. För Göteborgs Stads del innebär sådan planering behov av samarbete med ett flertal lokala och regionala aktörer. Till exempel närliggande kommuner, delregionala förbund (Göteborgsregionen), Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen, Svenska kraftnät, andra berörda elnätsbolag samt hamn- och industriföretag. Kommunen är idag långt ifrån självförsörjande på exempelvis el. Endast cirka tio procent av den el som används inom kommunens gränser produceras här. Den identifierade potentialen till utbyggnad av elproduktion inom kommunen svarar inte heller mot det uppskattade behovet av ökad elanvändning, vilket gör att självförsörjning av el genom produktion inom kommunens gränser inte bedöms kunna nås ens på lång sikt. Därför är samarbete på minst delregional men även på regional nivå avgörande för att möta framtida behov. När det gäller det ökade effektbehovet finns åtgärder som kan vidtas i Göteborg men också där är det regionala samarbetet viktigt.

Göteborgs Stad bedömer därför att lagförslagets uppmaning och krav på samverkan med andra aktörer kring energiplaneringen är en kritisk punkt för framgång.

Göteborgs Stad är även positiv till förslagets krav på att de aktörer som använder eller planerar att använda stora mängder energi eller effekt och de som i yrkesmässig verksamhet lagrar energi blir skyldiga att lämna uppgifter till staden. Det är en viktig och positiv justering i lagstiftningen för att möjliggöra att kommuners energiplanering blir mer fullständig. Göteborgs Stad har stor rådighet över energifrågorna då staden både äger det lokala energibolaget samt genom det kommunala planmonopolet. Genom denna rådighet har staden stor möjlighet att agera och vidta åtgärder, samtidigt är samarbetet på regional nivå och med stora el- och effektförbrukare avgörande för energiplaneringen.

Energiplanen – vägledning kring hantering av sekretess

Enligt förslaget om nya regler för kommunal energiplanering ska kartläggningen av det kort- och långsiktiga behovet av energi och effekt inkludera totalförsvarets behov av energiförsörjning. Det är nytt att totalförsvarets behov pekas ut. Försvarets behov rörande beredskap kan innefatta känsliga eller sekretessbelagda uppgifter och det kan finnas begränsningar i hur detta kan redovisas. Utöver det finns också konkurrensmässiga skäl för näringslivet att förutsätta att känslig information skyddas av sekretess.

Göteborgs Stad anser att det finns ett behov av förtydligande och vägledning kring hur behov av sekretess ska hanteras, bland annat redovisningen av att totalförsvarets energibehov.

Energiplanen ska kunna användas som underlag för andra planer

Enligt förslaget ska energiplanen vara så detaljerad att den kan användas som underlag för den kommunala översiktsplanen, för övriga relevanta planer för fysisk planering och för nätutvecklingsplaner som distributionsnätsföretagen tar fram. I förslaget anges också att den tydligare kopplingen mellan energiplanering och fysisk planering är till för att energisektorns mark- och vattenbehov ska kunna tillgodoses.

Staden arbetar med en ändring av översiktsplanen, där produktion och lagring av förnybar energi ingår. Förhållandet mellan energiplan och översiktsplan har varit en punkt i det arbetet. Vidare arbetar staden med att utreda förutsättningarna för ett stärkande av perspektivet robust, vilket är en av tre planeringsinriktningar för översiktsplanen: nära, sammanhållen och robust. Därmed har arbetet med översiktsplan och energiplan redan idag en påbörjad koppling och kommunens översiktsplan konkretiserar behov och brister som energiplaneringen visar på.

Staden konstaterar att arbetet med ändring av översiktsplanen avseende produktion och lagring av förnybar energi har visat på svårigheter i att inkorporera delar av dessa perspektiv i markanvändningskartan i översiktsplanen. Kommuner har liten möjlighet att påverka dragningen av större distributionsledningar, och det kan finnas risker i att peka ut korridorer för planerade statliga ledningar i översiktsplanen, bland annat ur säkerhets- och markvärdesperspektiv. Även lagring har visat sig vara utmanande att illustrera i markanvändningskartan, då marknaden för större batterilager förändrats snabbt över tid.

Göteborgs Stad är positiv till en tydligare koppling mellan energiplan och översiktsplan, och håller med om att energiplanen är ett användbart underlag för översiktsplanen. Principen om att energieffektivitet först ska beaktas vid miljöbedömningar kan påverka miljöbedömningen av exempelvis översiktsplan, staden utgår ifrån att detta inte innebär att energieffektivitet i varje enskilt fall förväntas väga tyngre än andra frågor.

Vidare anser Göteborgs Stad att det är viktigt att det i kommande föreskrifter framgår vad som ska ingå i energiplanen relaterat till näraliggande planeringsdokument, till exempel översiktsplan, nätutvecklingsplaner och beredskapsplan.

Åtgärder för trygg försörjning och effektiv användning av energi

Enligt förslaget ska energiplanen innehålla en redovisning av de åtgärder som berör produktion, distribution, lagring och användning av energi som staden planerar att vidta för att främja en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt.

En viktig aspekt av frågan om planeringsdokumentens relationer är i vilken utsträckning de innehåller beslut om faktiska åtgärder, i relation till beskrivningar och sammanställningar av vad som beslutats på annat sätt. Om själva energiplanen i sig innebär beslut om åtgärder kan det bli utmanande att hantera situationer där en energiplan inte helt överensstämmer med andra plandokument.

Göteborgs Stad vill peka på att energiplanen kan ges främst en deskriptiv roll. Den kan också innehålla en sammanställning av relevanta åtgärder som är beslutade i andra forum. Vid utformning av föreskrifterna bör Energimyndigheten överväga att det kan vara upp till respektive kommun att avgöra hur åtgärder beslutas, och i vilka styrdokument som åtgärderna kanaliseras. Staden anser att det vid utformning av föreskrifter bör finnas en öppenhet för att beslut om åtgärder kan ske på olika sätt och på annan plats än i energiplanen. Oavsett det anser Göteborgs Stad att förslagets krav på redovisning av förväntad energibesparing av åtgärder bör ingå i energiplanen.

Tillkommande arbete och resursbehov för kommuner avgörs av vilken detaljnivå Energimyndigheten kommer att kräva att åtgärder redovisas.

Åtgärder som planeras i egna verksamheter ska effektbedömas

Den förväntade energibesparingen av de åtgärder som staden planerar vidta i sin egen verksamhet ska vara beräknade och angivna i den kommunala energiplanen. Enligt promemorian ställs detta krav som en följd av att det i energieffektiviseringsdirektivet finns krav på att energianvändningen i offentlig sektor i Sverige ska minska. Staden bedömer att arbetet med energieffektivisering förstärks genom förslaget.

Kompenserande åtgärder ska vidtas för att minska energifattigdom

Göteborgs Stad anser att det behövs en nationell definition av vad energifattigdom är i en svensk kontext. Detta för att underlätta kommunernas arbete med att kartlägga utbredningen och även för att kunna vidta kompenserande åtgärder.

Göteborgs Stad kommer att behöva en värme- och kylplan

Göteborgs Stad är positiv till att förslaget möjliggör för flera angränsade kommuner att gemensamt ta fram en värme- och kylplan i de fall där till exempel infrastruktur är gemensam. Denna utökade systemavgränsning gör planeringen och användningen av resurser mer effektiv, både för befintliga system, och för planeringen av framtida åtgärder som kan inkludera effektivisering genom sammanlänkning med system i angränsande kommuner, eller tillvaratagande av ytterligare restvärmekällor som finns utanför kommunens gräns.

Kommuner ska delta i planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare

Styrel är ett systematiskt planeringssystem för att identifiera och prioritera samhällsviktiga elanvändare vid risk för elbrist och manuell förbrukningsfrånkoppling. Processen har utvecklats gemensamt av Energimyndigheten, Myndigheten för civilt försvar och Svenska Kraftnät.

Enligt förslaget behöver kommunen i sin energiplanering kartlägga vilka verksamheter som behöver fungera vid bortfall av energiförsörjning. Staden bedömer att detta inte innebär någon förändring för staden då Göteborgs Stad redan deltar i arbetet med styrel.

Göteborgs Stad tillstyrker att kommunernas roll inom Styrel formaliseras.

Kommunen ska lämna uppgifter om energianvändning i offentliga organ

I förslaget ingår också krav på kommuner att lämna uppgifter till Energimyndigheten om den årliga energianvändning i verksamheter som bedrivs av offentliga organ. Det rör sådana organ som kommunen finansierar och administrerar.

Göteborgs Stad instämmer i promemorians bedömning att detta är ett område som innebär merarbete för kommunerna i sådan omfattning att ekonomisk kompensation bör utgå.

Behov av energiplanering på högre systemnivå än den kommunala

Enligt promemorian bör det i nuläget inte införas någon skyldighet för regioner att ha en energiplanering. Bland skälen för detta framförs att det inte är helt självklart hur en ansvarsfördelning mellan regioner och länsstyrelser bör utformas, till exempel rörande fysisk planering och handlingsplaner för energi på regional nivå.

En kommun är en del av en större energigemenskap i form av regioner. Samverkan mellan regionala aktörer och grannkommuner är avgörande för att bygga effektiva system. Utan ett regionalt perspektiv är det svårt att lösa viktiga utmaningar såsom kapacitetsbrister i elnät eller sammankopplingar av fjärrvärmenät.

Göteborgs Stad tillstyrker signalerna om att en kommunal energiplan måste beakta det regionala perspektivet. Dock bör dubbling av planering och styrning undvikas.

Göteborgs Stad anser att det är viktigt att regioner bistår kommunerna med att stärka det regionala perspektivet i de kommunala energiplanerna och genom ett strukturerat arbete bidra med det långsiktiga behovet av ny energiproduktion, distribution och energilagring på högre systemnivå än den kommunala.

Principen om energieffektivitet först, energieffektivitet i förhållande till cirkulär ekonomi

Förslaget i promemorian innebär ett ökat fokus på energieffektivitet vid offentlig upphandling. Enligt det nya lagförslaget om kommunal och regional energiplanering ska kommuner innan de beslutar om större investeringar eller författningsreglerade planer beakta principen om energieffektivitet först genom att analysera olika alternativ för att nå syftet med investeringen.

Göteborgs Stad konstaterar att den exakta innebörden av hur hänsyn till energieffektivitet ska tas och vilka undantag som får göras inte framgår i förslaget. Promemorian hänvisar till kommande föreskrifter.

Risk för målkonflikt med återbruk och cirkularitet vid upphandling

Enligt stadens riktlinje för inköp och upphandling ska cirkulära lösningar eftersträvas genom att i första hand tillgodose behov med befintliga resurser, i andra hand genom tjänster, hyrlösningar eller inköp av begagnade produkter och i sista hand genom nyinköp. Det kan uppstå situationer där en mer energieffektiv ny produkt behöver vägas mot återbruk eller andra cirkulära lösningar.

Att beakta energieffektivitet är bra eftersom det ofta hänger samman med resurseffektivitet och lägre miljö- och klimatpåverkan. Stadens bedömning är dock att en reglering som ensidigt prioriterar energieffektivitet och principen om ”energieffektivitet först” riskerar att begränsa möjligheten att göra det mest optimala valet ur ett klimatperspektiv. Detta gäller exempelvis möjligheten att välja återbrukade och rekonditionerade produkter. För att staden ska nå uppsatta klimatomål konstaterar staden att andelen återbrukade och rekonditionerade varor behöver öka i projekt. Även om energianvändningen är en relevant aspekt vid sådana inköp är det inte alltid möjligt att uppnå samma energiklass eller energiprestanda som för nytilverknade produkter. Nedan följer ett exempel på målkonflikt mellan energieffektivitet och klimatpåverkan.

Tillverkningen av ett nytt kylskåp ger upphov till cirka 190 kg CO₂e, medan ett återbrukat kylskåp ger upphov till cirka 0 kg CO₂e. Emissionsfaktorn för nordisk elmix antas vara 0,059 kg CO₂e/kWh (rapport från IVL). För ett fullstort kylskåp i energiklass A, med en årlig energianvändning om cirka 100 kWh, ger en klimatpåverkan från elanvändningen på 5,9 kg CO₂e per år. Ett kylskåp i energiklass C, med en årlig energianvändning om cirka 155 kWh, motsvarar då 9,15 kg CO₂e per år.

Skillnaden i årlig klimatpåverkan mellan energiklass A och C uppgår därmed till cirka 3,25 kg CO₂e. Med dessa antaganden skulle det krävas cirka 58 års energibesparing för att kompensera för de 190 kg CO₂e som uppstår vid tillverkningen av ett nytt kylskåp.

Exemplet illustrerar att skillnaden i energianvändning mellan produkter med olika energiprestanda inte nödvändigtvis innebär att den produkt som har lägst energianvändning också har lägst total klimatpåverkan. Detta blir särskilt tydligt i ett energisystem med en låg emissionsfaktor. Det är viktigt att fortsätta att minska energianvändning och göra energibesparingar men det bör inte leda till en ökad klimatpåverkan.

Energieffektivitet bör fortsatt vägas samman med andra hållbarhetsaspekter. Staden anser att det är angeläget att den föreslagna lagstiftningen utformas på ett sätt som möjliggör fortsatt användning och inköp av återbrukade produkter samt produkter och material med låg klimatpåverkan.

Kraven bör inte utformas så att fokus på energieffektivitet sker på bekostnad av den samlade klimatnyttan. Göteborgs Stad bedömer att det finns behov av ett förtydligande kring hur de föreslagna energieffektivitetskraven förhåller sig till återbruk och andra cirkulära lösningar inom offentlig upphandling.

Kraven på energieffektivitet vid inhyrning – brist på energieffektiva lokaler

Förslaget pekar idag på plan- och bygglagen där “energieffektiv byggnad” finns beskriven. Staden konstaterar att det inte finns konkreta riktvärden för energianvändning och konsekvensen kan därför inte bedömas fullt ut.

Stadens fastighetsförvaltning förvaltar lokaler som i huvudsak hyrs ut till kommuninterna hyresgäster. I vissa situationer är den dock mellanhyresvärd och tecknar då kontrakt med externa fastighetsägare. Göteborgs Stad konstaterar att förslagets kravställning kring energieffektivitet vid inhyrning kan påverka tillgången till lokaler i kommunens områden där andelen energieffektiva lokaler är begränsade.

Angående förslag om främjande av kostnadsnyttoanalyser

Göteborgs Stad är positiv till att Energimyndigheten får ansvar för att främja användning av kostnadsnyttometoder och tillgängliggöra sådana för allmänheten. De kan vara till nytta för en rad olika aktörer i samhället.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Karin Pleijel (MP) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 23 oktober 2026 (bilaga A).

Vid omröstning röstade Axel Josefson (M), Marie Brynolfsson (V), Hampus Magnusson (M), Blerta Hoti Singh (S), Martin Wannholt (D), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), Dan-Ove Marcelind (KD), tjänstgörande ersättarna Johannes Hulter (S) och Anneli Rhedin (M) samt ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Karin Pleijels yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) röstade för bifall till det egna yrkandet.

Kommunstyrelsen beslutade med tolv röster mot en att bifalla Karin Pleijels yrkande.

Göteborg den 28 oktober 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Bilaga A

Yrkande SD

2026-10-23

Nr (SLK-2026-00750)

Yrkande angående – Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Göteborgs stads yttrande över remissen revideras enligt förslaget nedan.
2. Övriga delar av Göteborgs stads yttrande behålls intakt.

Yrkandet

Följande gulmarkerade formuleringar från Göteborgs stad stryks:

"Staden anser dock att det är angeläget att den föreslagna lagstiftningen utformas på ett sätt som möjliggör fortsatt användning och inköp av återbrukade produkter samt produkter och material med låg klimatpåverkan. Kraven bör inte utformas så att fokus på energieffektivitet sker på bekostnad av den samlade klimatnyttan."

"Stadens bedömning är dock att en reglering som ensidigt prioriterar energieffektivitet och principen om "energieffektivitet först" riskerar att begränsa möjligheten att göra det mest optimala valet ur ett klimatperspektiv."

"Det är viktigt att fortsätta att minska energianvändning och göra energibesparingar men det bör inte leda till en ökad klimatpåverkan." "Staden anser att det är angeläget att den föreslagna lagstiftningen utformas på ett sätt som möjliggör fortsatt användning och inköp av återbrukade produkter samt produkter och material med låg klimatpåverkan."

De aktuella formuleringarna tillför inte något vidare för det som yttrandet behandlar, utan för in ytterligare klimatpolitiska utgångspunkter som flyttar fokus till att staden ska göra anspråk på att främja en viss inriktning av klimatpolitiken som inte heller preciseras. Enligt tjänsteutlåtandet i Göteborgs Stads inköps- och upphandlingsnämnd konstateras det även att förslagen redan ligger i linje med stadens arbete med miljö- och klimatmål, vilket gör dessa formuleringar ännu mer orimliga.